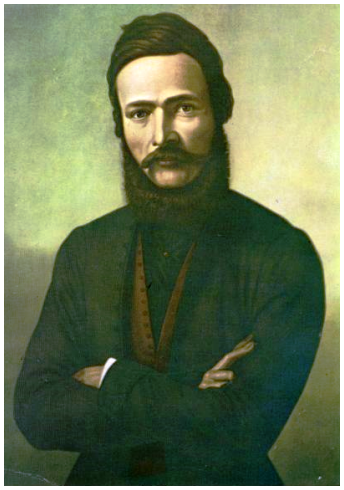
Štúr Ľudovít (1815-1856) :)

Hlavná osobnosť slovenského národného obrodenia, ideológ a organizátor slovenského národnobudovateľského hnutia, spisovateľ, básnik a publicista. Spolu s J. M. Hurbanom a M. M. Hodžom kodifikoval v roku 1843 slovenský spisovný jazyk. Tento čin odôvodnil v diele *Nárečja slovenskuo alebo potreba písaňja v tomto náreční*. Napísal i prvú gramatiku spisovnej slovenčiny *Nauka reči slovenskej*.

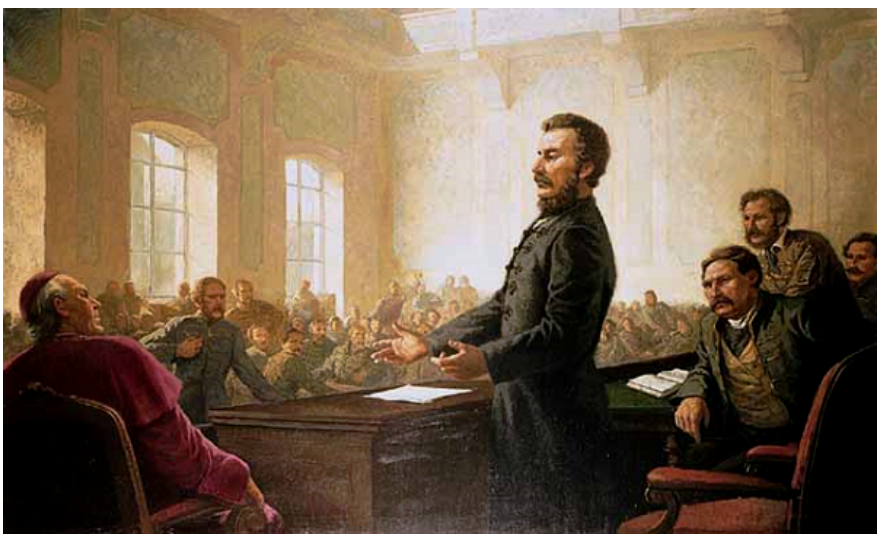
Všestranná a najvýznamnejšia osobnosť slovenského národného života v polovici 19. storočia. Ako študent a neskôr námestník profesora na evanjelickom lýceu v Bratislave patril k najtalentovanejším a najzapálenejším organizátorom národného života. Hlavne Vrchovského a jeho zásluhou sa začala v polovici 30. rokov Spoločnosť česko-slovanská, ktorá pracovala pri evanjelickom lýceu, pretvárať na centrum celého národného hnutia. Prostredníctvom prednášok, výletov, diskusií zoskupoval mladých národovcov svojej generácie, ktorá dostala po ňom pomenovanie - štúrovci. Osvojil si myšlienky a zásady moderného európskeho liberalizmu, ktoré dopĺňal o kollárovskú slovanskú vzájomnosť a úctu k slávnej slovenskej minulosti, ospievanú najmä J. Hollým. Štúr bol priekopníkom romantickej literatúry na Slovensku. Vedomosti a obraz sveta si rozšíril a utriedil na univerzite v Halle (v Nemecku), kde sa stal stúpencom filozofie G. W. F. Hegela zdôrazňujúcej princíp neustálej zmeny a vývoja spoločnosti. Vďaka talentu, nesmiernej pracovitosti a trpezlivosti vytváral od začiatku 40. rokov novú koncepciu slovenského národného života a hnutia. Odmietal feudalizmus a poddanstvo, rovnako národný útlak a maďarizáciu, ktorej príčinu videl predovšetkým v pýche a nadradenosti šľachty. Dovolával sa ľudskej spravodlivosti, občianskej rovnosti, bratstva národov. Práve sociálne slabé a málomajetné vrstvy považoval za základ ešte nepevného slovenského národa. Cestu na jeho povznesenie vedel v drobnej a trpezlivej osvetovej práci, v zakladaní spolkov mierností, čitateľských spolkov, nedeľných škôl, v modernom podnikaní (družstevníctvo, podporné spolky, ľudové poisťovne). Štúr bol stúpencom slovanskej vzájomnosti a spolupráce, ale na rozdiel od Kollára a v zhode s bernolákovcami považoval Slovákov za svojbytný a rovnoprávny národ. V roku 1843 sa spolu s J. M. Hurbanom a M. M. Hodžom na fare v Hlbokom u J. Hollého dohodli na uzákonení slovenského spisovného jazyka na základe kultúrnej stredoslovenčiny.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Štúr s Hurbanom a Hodžom na fare v Hlbokom u Jána Hollého

Tento čin zdôvodnil v spise *Nárečja slovenskuo alebo potreba písaňja v tomto nárečí*. Jeho dielo *Nauka reči slovenskej* je prvou gramatikou spisovnej slovenčiny. Dokazoval i širšej verejnosti, že sociálne, jazykové, konfesionálne rozdiely sú v tomto smere druhoradé. Nový spisovný jazyk mal urýchliť vytváranie národnej jednoty. Katolíckych a evanjelických vlastencov nabádal do spolupráce tiež pri posilňovaní slabého organizačného zázemia národného hnutia. S ich pomocou založil v roku 1844 - Tatrín, v rokoch 1845-1948 založil a vydával prvé slovenské politické noviny *Slovenskje národňje novini*, stal sa poslancom uhorského snemu v Bratislave za mesto Zvolen. Za ich podpory dotváral i politický program, ktorý žiadal zrušenie poddanstva, privilégií šľachty a národného útlaku (maďarizácia), právo Slovákov používať slovenčinu v nižších úradoch, školstve, cirkevnom živote. Počas revolúcie 1848-1949 stál spolu s J. M. Hurbanom pri všetkých významnejších slovenských politických a ozbrojených aktivitách. Podieľal sa na príprave - *Žiadostí slovenského národa*. Počas roka 1848 sa usiloval o vytvorenie slovenskej autonómie v rámci Uhorska, o rok neskôr o oddelenie Slovenska od Uhorska a vytvorenie slovenskej korunnej krajiny podriadenej priamo Viedni. Za to ho maďarská i viedenská aristokracia často obviňovala z panslavizmu, buričstva a komunizmu. Po revolúcii bol podobne ako desiatky iných demokratov nútený žiť pod policajným dozorom. Žil v ústraní v Modre, kde vychovával sedem sirôt po bratovi Karolovi. Zostával však literárne činný. Napísal *Spevy a piesne a Dumky večerní*, dielo *O národných piesňach a povestiach plemien slovanských*. V diele *Slovanstvo a svet budúcnosti* dosvedčil stratu viery v budúcnosť habsburskej monarchie. Nádeje Slovanov a Slovákov vkladal do ich politického spojenia s cárskym Ruskom, ktoré sa však malo modernizovať a demokratizovať. Zomrel na následky náhodného zranenia pri poľovačke. Svojím dielom položil základy modernej slovenskej kultúry, koncepcie slovenskej štátnosti a politiky. Preto pre nasledujúce generácie zostal symbolom boja Slovákov o národnú slobodu, ich sociálne a duchovné povznesenie. Jeho činnosť pripomínajú mnohé múzeá, pamätníky, publikácie.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Vystúpenie Štúra na uhorskom sneme

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania